

Proje hazırlamada amaç, özgün değer ve yaygın etki

Abdulkaki Bilgiç
Atatürk Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Bölümü

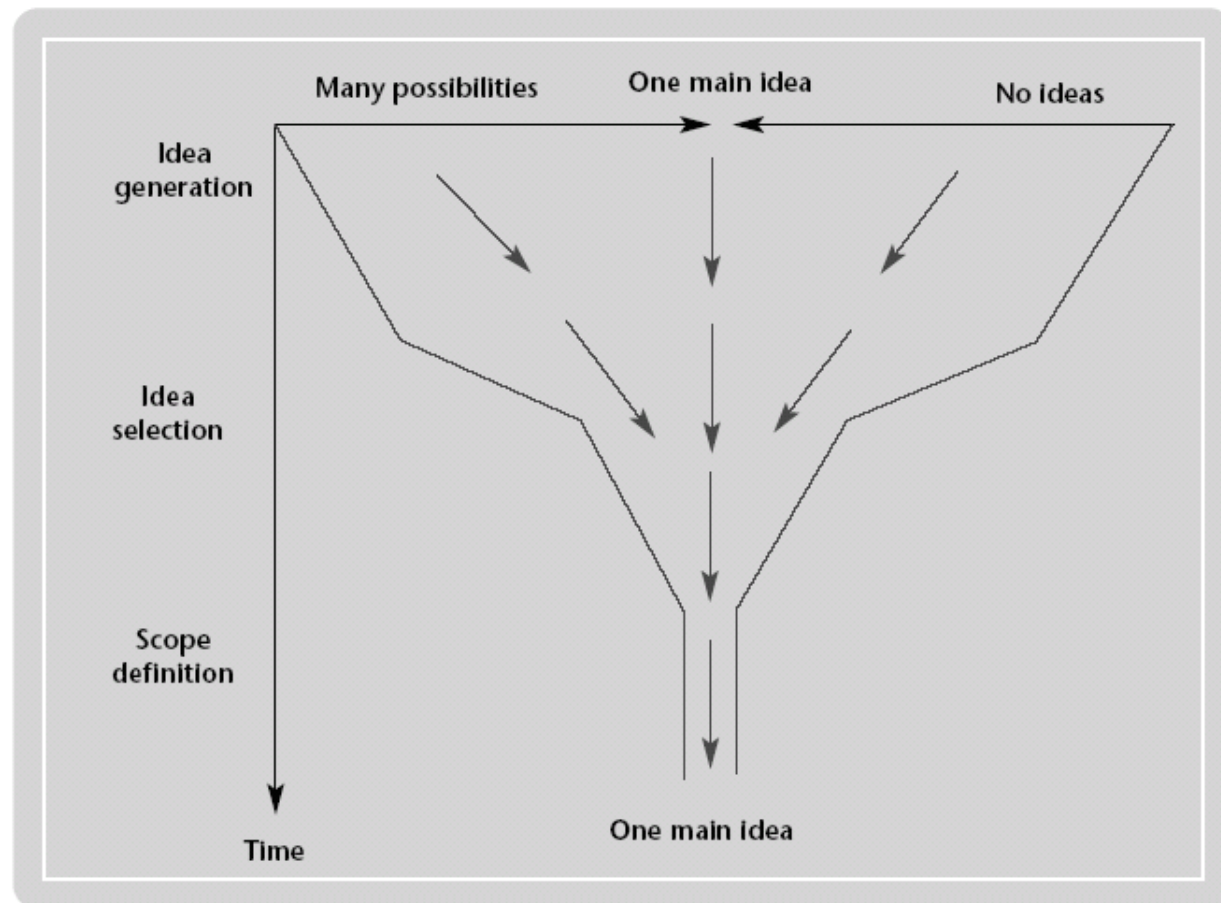
Sunum Portalı

- Bu sunumda bir projede;
- Bilimsel bir araştırmamanın tanımını,
- Özgün değerini
- Amaç ve hedeflerini
- Yaygın etki/katma değerini anlamaya çalışacağız.

Bilimsel Bir Araştırma

- Bilimsel bir araştırma, "insan, kültür ve toplum bilgisi dâhil olmak üzere bilgi birikimini artırmak için yapılan türetici ve sistematik çalışmayı ve/veya bu yeni bilgi birikimi ile yeni uygulamaların geliştirilmesi için kullanılan yöntemler topluluğu" diye ifade edilebilir.

Tek Bir Fikir Edinmek

Araştırma Sarmalı

Araştırma Sarmalı

Fikir Kaynakları

☐

- ☐ Gündelik yaşam
- ☐ Pratik konular
- ☐ Geçmiş araştırmalar
- ☐ Teori veya kuram

Literatür Taraması

☐

- ☐ Kitaplar
- ☐ Dergiler
- ☐ Elektronik veri tabanı
- ☐ İnternet

Çalışmanın Fizibilitesi

☐

- ☐ Fayda/masraf oranı

Araştırma probleminin yapılandırılması

☐

- ☐ Araştırma problemini tanıtmak
- ☐ Araştırma sorusunun özgünlüğü

Hipotezleri yapılandırma

☐

- ☐ Bilimsel araştırma varsayımları
- ☐ Sıfır hipotezleri

Özgün Değer

- Proje değerlendirmede, derecelendirme «eserdeki özgünlüğün varlığına göre ve mevcut bir bilim dalına yapacağı katkı nispetinde » belirlendiği kriterdir.
- Aşağıda sunacağım bazı nitelikler sizlere özgünlük kavramı ile ilgili fikir ve tanıma yönelik bazı teknik ve stratejileri sunacaktır.
- Projede özgünlük üç aşamalı bir süreç ile ortaya çıkabilmektedir. Bunlar;

Özgün Değer

- ✓ Özgünlüğün ne anlama geldiğini, nasıl yorumlanabileceğini ve projede kendini nasıl gösterebileceğini iyi anlamak gerekiyor.
- ✓ Özgünlüğü kolaylaştırmak için yanal (eleştirel) düşünceyi ve türetici becerileri öğrenmek ve kullanmak gerekiyor.
- ✓ Bu becerilerin etkin bir şekilde gelişmesi için kuluçka dönemini (beyin cimnastiği) geliştirmek gerekiyor.

Özgün Değer

- Yukarıdaki bu üç kriter, özgünlüğü ortaya koymanın yollarıdır ancak zaman ve çaba gerektirmektedir.

Özgün Değer

- Peki «özgünlük nedir?» sorusuna; genel bir tanımla başlasak «projenizi diğer tüm çalışmalardan ayıran, kendine özgün kılan nitelik» diye tanımlayabiliriz. Kısacası, ortaya atılan fikrin «orjinalliğidir». Ayrıca aşağıdaki nitelikler özgünlüğü anlamamıza yardım edebilir: Örneğin,
 - ❑ İlk kez yazılı yeni bir bilgiyi sunabilme becerisini gösterebiliyorsanız,
 - ❑ Mevcut bir eserin (ürünün) iyileştirilmesi, nitelendirilmesi veya üzerinde durulması gerekiyorsa,

Özgün Değer

- ❑ Başkası tarafından tasarlanmış orijinal bir eseri ortaya çıkarma çabası içerisinde iseniz,
- ❑ Yeni bir ürün veya var olan ürünü geliştirme becerisini gösteriyorsanız,
- ❑ Başkasının fikrini test ederek orijinallik gösterebilme becerisi içerisinde iseniz,
- ❑ Daha önce yapılmamış ampirik çalışmaları yapabilme becerisi içerisinde iseniz,
- ❑ Bir soruna hitap etmek için farklı bir metodolojik yaklaşım kullanma tekniğinin peşinde iseniz,

Özgün Değer

- ❑ Bilgileri yeni veya farklı bir şekilde sentezleme uğraşını gösteriyorsanız,
- ❑ Mevcut/bilinen bilgileri kullanarak yeni bir yorumlama uğraşı içerisinde iseniz,
- ❑ Başka bağlamlarda, örneğin farklı bir ülkede yapılan araştırmaların ülkenizde tekrarlanmasını içeren bir uğraş içerisindeyseniz,
- ❑ Mevcut fikirleri yeni alanlara uygulama özelliği içeren bir fikirdeyseniz,

Özgün Değer

- ❑ Belirli bir tekniği kullanarak yeni bir alana uygulama uğraşı içerisinde veya yeni bir araştırma aracı veya tekniği geliştirmek çabası içerisinde iseniz,
- ❑ Farklı bir yaklaşım benimsemek, örneğin disiplinlerarası bir bakış açısında olan bir çalışma uğraşı içerisinde iseniz,
- ❑ Daha önce araştırılmamış bir alan veya konuyla ilgili bir araştırma veya daha önce incelenmemiş bir konu veya olayın eleştirel bir analizini türeterek topluma sunan bir çalışma orijinaldir.

Özgün Değer

- Çalışmalarınızı bu kriterler ışığında değerlendirirseniz, araştırmanızın bir şekilde orijinal olduğunu kabul etmelisiniz.
- Eserinizde halen 'özgünlük' bulamıyorsanız, bunu yakın araştırmacı arkadaşlarınızla, meslektaşlarınızla, akranlarınızla veya aile bireylerinizle beyin jimnastiği yaparak değerlendirebilirsiniz. Bunlar sizi en iyi tanıyan insanlardır ve bir çok konuda karşı karşıya kaldığınız sorunların çoğunda eminim; yararlı yönlendirmeler sunmuşlardır ve sunacaklardır.

Özgün Değer

- DİKKAT!

- Bazen kendi algılarımız, alternatif ve yapıcı seçenekleri görmemizi engelleyerek 'orijinal' veya 'türetici' olmamızı engelleyebilir. Bununla birlikte, özgünlüğe erişmenin anahtarının «kendi üretkenliğimiz» olduğunu unutmalıyım!
- Araştırmanızın içinde özgünlüğü algılama veya geliştirme konusunda sorun yaşıyorsanız, belki de aktif bir şekilde üretkenliğinizi kullanmanın zamanı gelmiştir.

Özgün Değer

- ✓ Projenizin özgünlüğünü çok sade ve yalın bir şekilde açıklayınız. Tekrardan kaçınarak panelistlerin zihninde fikir çakışmasına asla müsaade etmeyiniz.
- ✓ Projenizde özgün değeri tanımlamadan önce TÜBİTAK'ın ÖZGÜN DEĞER için tanımladığı **YÖNERGEYİ** mutlaka okuyunuz.
- **YÖNERGE:** «Proje önerisinde ele alınan konunun kapsamı ve sınırları ile önemi literatürün eleştirel bir değerlendirmesinin yanı sıra nitel veya nicel verilerle açıklanır.
- Özgün değer yazılırken projenin bilimsel kalitesi, farklılığı ve yeniliği, hangi eksikliği nasıl gidereceği veya hangi soruna nasıl bir çözüm geliştireceği ve/veya ilgili bilim veya teknoloji alan(lar)ına kavramsal, kuramsal ve/veya metodolojik olarak ne gibi özgün katkılarda bulunacağı literatüre atıf yapılarak açıklanır.»

1.1. Konunun Önemi, Projenin Özgün Değeri ve Araştırma Sorusu veya Hipotezi

- **Konunun Önemi:**

- Gıda fiyatlarındaki oynaklıklar (dalgalanmalar) sadece gelişmiş ülkelerdeki ekonomik faktörleri etkilemekle kalmaz, aynı zamanda hanelerin aylık toplam harcamasının büyük yekününü gıda harcamasının teşkil ettiği az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere de zarar vermektedir (Hernandez vd., 2011; Assefa vd., 2015; Sidhoum ve Serra, 2016). Aynı zamanda bir taraftan fiyat oynaklığı, verimli girdilerdeki yatırımları ve üretim arzını sınırlayarak tepkisini gösteren çiftçilere yönelik riskleri ima ederken (Seal ve Shonkwiler, 1987; Rezitis ve Stavropoulos, 2009; Sckokai ve Moro, 2009; Piot-Lepetit, 2011; Tangermann, 2011; Taya, 2012; Assefa vd., 2015), diğer taraftan tarımsal girdi fiyatlarındaki oynaklıklar; gıda tedarik zincirlerinin alt sektörlerinden kaynaklı belirsizliklerin ortaya çıkmasına ve tarım ve gıda sektörlerindeki aktörlerin bu problemlerin üstesinden gelmek için kaynak stratejilerinin değiştirmesine sebep olmaktadır (Rabobank, 2011; Assefa vd., 2015). Benzer şekilde besin tedarik zincirinin diğer ucunda beklenmedik fiyat artışları ile birlikte fiyat oynaklıkları, özellikle gelirlerinin büyük bir bölümünü gıda maddelerine harcayan tüketiciler için gıda güvenliği riskini oluşturmaktadır (Hernandez vd., 2011; Sidhoum ve Serra, 2016). Fiyat düzeyinin ve fiyat oynaklığının iletimlerinde, pazarlama zincir boyunca fiyat bağlantılarıyla ilgilenmeleri açısından benzerlik gösterebilirler. Fiyat düzeyindeki iletim fiyat düzeylerinin şartlı ortalamaları arasındaki bağlantılara atıfta bulunurken, fiyat oynaklığındaki iletim fiyat düzeylerinin koşullu varyansları arasındaki bağlantıyla ilişkilidir (Natcher ve Weaver, 1999; Assefa vd., 2015). Fiyat düzeylerindeki iletim işlemi, fiyatların öngörülen "bölümleri" arasındaki ilişkiden kaynaklanırken, fiyat oynaklığı fiyat düzeylerinin öngörülemez "kısmımları" arasındaki ilişkiyi tanımlamaktadır (Assefa vd., 2015). Bu bağlamda, fiyat seviyelerinin bir piyasa seviyesinden bir diğer piyasa seviyesine iletildiği ölçüde, bu fiyat istikrarsızlığının (oynaklığının) da iletilmesi söz konusudur. Bu bağlamda farklı pazarlardaki fiyat sisteminin işleyişi ve verimliliği hakkında bilgi sağlayan konuların ele alınması **son derece büyük önem arz etmektedir** (Assefa vd., 2015). Tarım ürünleri fiyatlarındaki bu denli fiyat oynaklığının zincirleme etkileri, her bir zincirdeki aktörlerin fiyat değişkenliğine ne derece maruz kaldığının, zincir boyunca fiyat oynaklığının piyasalar arasındaki geçişkenlik mekanizmasının karakterizasyonu (yön ve büyüklükleri) ve riskten korunma düzeylerinin araştırılması daha etkin gıda politikalarının oluşturulmasında ve dinamik ve yerindelik pazar mekanizmasının oluşturulmasındaki **katkısı azımsanmayacak öneme sahiptir**.

1.1. Konunun Önemi, Projenin Özgün Değeri ve Araştırma Sorusu veya Hipotezi

- **Projenin kapsamı ve sınırlıkları:**
- Çalışmada kırmızı et fiyatı, dana ve kuzu eti fiyatları olarak hayvansal ürün piyasalarını temsil ederken, pamuk, buğday, Antep fıstığı ve fındık fiyatları da bitkisel ürün piyasalarını temsil edecektir. Ayrıca yemlik buğday ve yemlik arpa fiyatları yem fiyatlarına vekil (proxy) değişken olarak alınacaktır. Aynı zamanda makroekonomik değişkenlerden enerji piyasasına gösterge olarak benzin ve döviz kuru değişkenleri çalışmaya dâhil edilmiştir.
- Bu çalışmanın sınırlıkları çalışmaya konu olan ürünlerin yalnızca piyasalarını kapsamaktadır. Ayrıca VARMA-Asimetrik BEKK GARCH-Ortalama Denklemlerde elde edilen piyasaların getiri düzeyleri ve getiri oynaklıklarındaki yayılımın etkileri denklemin içereceği ürün sayısı ile sınırlıdır.

1.1. Konunun Önemi, Projenin Özgün Değeri ve Araştırma Sorusu veya Hipotezi

• **Literatür Özeti:**

- Petrol fiyatları ile gıda fiyatları arasındaki oynaklığın araştırılması nispeten yeni ve ilginç bir araştırma alanıdır. Öncelikle bu bölümde yapılmış olan önceki çalışmalar “derleme” ve “tarihsel boyutta metodolojik ampirik bulgular” şeklinde özetlenecektir. Derleme çalışmalarına baktığımızda üç adet önemli çalışmanın yapıldığını görebilmekteyiz (Meyer and Von Cramon Taubadel, 2004; Serra ve Zilberman, 2013; Assefa vd., 2015). Bu çalışmaların en eskisi olan Meyer and Von Cramon Taubadel (2004)’in çalışması daha çok seriler arasındaki eş bütünleşme olgusu altında bir piyasadaki asimetric ilişkiye dayanmaktadır. Biyoyakıtların yoğun bir şekilde üretilmeye başladığı 2006 yılı ve sonrası serilerde eş bütünleşme analizleri ile birlikte Genelleştirilmiş Otoregresif Koşullu Değişen Varyans (Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity, GARCH) modelleri tarım piyasaları ile enerji piyasaları arasındaki belirsizlik yayılımı için yoğun bir şekilde kullanılmaya başlamasıyla birlikte sonraki iki derleme çalışmaları bu alanda yapılan çalışmaları özetlemiştir (Serra ve Zilberman, 2013; Assefa vd., 2015). Bu bağlamda öncelikle Serra ve Zilberman (2013), tarım piyasalarında biyoyakıtlı ilişkili fiyat iletiminin kapsamlı bir derleme incelemesini yapmışlardır. Enerji fiyatının, uzun vadede gıda pazarlarına iletilen bir unsur olmakla birlikte istikrarsız tarım fiyatlarının önemli bir sebebi olduğuna karar vermişlerdir. Diğer taraftan Assefa vd (2015) çalışmalarında hem eş bütünleşme (piyasa fiyatlarındaki değişkenlik) ve hem de GARCH modelleriyle ilgili yapılan çalışmaları betimlemiştir. Seriler arasında uzun dönem dengesini ortaya koymak amacıyla Vektör Otoregresif (VAR) ve VECM kullanan çalışmalar çokça mevcuttur (Natcher ve Weaver, 1999; Pesaran vd., 2001; Apergis ve Rezitis, 2003; Buguk vd., 2003; Chavas ve Mehta, 2004; Campiche vd., 2007; Zheng vd., 2008; Rezitis, 2010; Uchezuba vd., 2010; Alexandri, 2011; Ciaian ve Kancs, 2011a; 2011b; Nazlioglu, 2011; Nazlioglu ve Soytas, 2011; Rabobank, 2011; Sera, 2011; Rezitis ve Stavropou, 2011; Khiyavi vd., 2012; Kristoufek vd., 2012; Rezitis, 2012; Meyers vd., 2014; Abdelradi ve Sera, 2015; Ibrahim, 2015; Wang ve McPhail, 2014; Kristoufek vd., 2016; Sidhoum ve Serra, 2016). Örneğin, Apergis ve Rezitis (2003), Yunanistan’daki gıda piyasalarındaki fiyat oynaklığının yayılımını incelemiştir. Araştırmacılar kendi analizlerinde bağımlı çok değişkenli bir GARCH (MGARCH) modeli ile tarımsal girdi, tarımsal üretim ve perakende fiyatlarını ele almışlardır. Ampirik sonuçlar; tarımsal girdi ve perakende gıda fiyatlarındaki oynaklığın tarımsal çıktı fiyatlarındaki oynaklığında önemli ve olumlu bir etkisi olduğunu göstermiştir. Fakat Campiche vd. (2007), çalışmalarında 2003-2007 döneminde petrol fiyatlarıyla mısır, sorgum, şeker, soya fasulyesi soya fasulyesi yağı ve hurma yağı fiyatlarını kullanarak petrol fiyatlarıyla bu tarım ürünleri fiyatları arasında eşbütünleşmenin olup olmadığını incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, petrol fiyatlarıyla mısır, sorgum, şeker, soya fasulyesi, soya fasulyesi yağı ve hurma yağı fiyatları arasında eşbütünleşmenin olmadığı tespit edilmiştir.

•

1.1. Konunun Önemi, Projenin Özgün Değeri ve Araştırma Sorusu veya Hipotezi

- Yukarıdaki literatür tartışmasında açıkça görüleceği gibi döviz kuru piyasası çalışmalarının dışında tutulmuştur. Bunun ana gerekçesi bu çalışmaların çoğu ABD’de ve AB’de yapılmış olmasıyla bu ülkelerdeki ticaretin kendi para birimi ile yapılıyor olması böyle bir değişkene ihtiyaç duyulmamıştır. Fakat Türkiye gibi küçük ölçekli ve kaygan bir ekonomik yapıya sahip ve aynı zamanda enerji ve enerji türev ürünlerinde dışa bağımlı ülkelerde dalgalı döviz kurunun etkisi diğer sektörlerde kayda değer belirsizlikleri meydana getirdiği göz önünde bulundurulursa, bu çalışmada döviz kuru piyasasının diğer bileşenlerle analize dâhil edilmesi, hayvansal üretim dâhil tarım-enerji-döviz kuru üçgeninde piyasa getirilerinin ve onaklıklarının ne tür bir yayılım sürecine sahip olduğunun hedeflemesiyle, **literatürde var olan bu yöndeki boşluk bu şekilde doldurulmuş olacaktır.** Bu bağlamda bu çalışma bu yönüyle de özgün bir niteliktedir. Ayrıca Türkiye’de tarım-enerji ve döviz kuru piyasaları kaynaklı belirsizlik iletimlerini analiz eden hiçbir çalışma bulunmaması farklı bir ekonomik yapıya sahip ülkemiz ile gelişmekte ve gelişmiş olan ülkelerdeki bulguların karşılaştırmasına imkan tanınmasıyla mevcut literatüre bir zenginlik sağlanmış olacaktır. **Bununla beraber gelişmekte (Brezilya ve Çin) ve gelişmiş olan ülkelerde (ABD, Kanada, Avusturalya ve AB ülkeleri) tarım-enerji piyasaları arasındaki bağın biyoyakıtların devreye sokulmasıyla daha sağlam bir nitelik kazandığı halde, böyle bir bağa (biyoyakıt) ihtiyaç duymaksızın benzer ampirik bulgulara varılıp varılmayacağı hipotezinin test edilmeysiyle, literatür bulgularıyla örtüşen ve ayrışan yönlerinin ortaya konulması mevcut literatüre ayrıca bir zenginlik katmış olacaktır.**

1.1. Konunun Önemi, Projenin Özgün Değeri ve Araştırma Sorusu veya Hipotezi

Projenin Özgün Değeri:

Örnek 1:

- ✓ Yapacağımız bu proje ile; bazı temel tarım ürünleri piyasaları ile döviz kuru ve petrol piyasaları arasındaki belirsizlik geçişkenliklerini (iletkenliklerini) ülkemizde **ilk kez ampirik olarak ortaya koymakla ÖZGÜN bir çalışma niteliğine sahiptir**. Ayrıca belirsizlik iletkenliklerinin büyüklükleri ve yönlerinin ortaya konulmasıyla ilgili piyasalardaki aktörlere sağlanacak bilgilerle oluşturulacak ekonomik istikrar, projemizdeki **orijinallik niteliğini** daha da artıracaktır. Diğer taraftan, uluslararası çalışmalarda piyasalar arasındaki belirsizlik geçişkenlikleri fosil yakıtlara alternatif olarak üretilen biyoyakıtların 2006 yılından sonra yoğun bir şekilde enerji piyasasında kullanılmasıyla birlikte, enerji piyasası ile tarım ürünleri piyasaları arasındaki ilişkiyi pekiştirmiş ve çalışmaların çoğu bu ilişkinin düzeyini ampirik olarak ortaya koymayı amaçlamışlardır. Halbuki, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bu tür aracı piyasalara (biyo-enerji piyasası) ihtiyaç duymaksızın, tarım ürünleri piyasaları ile enerji ve döviz kuru piyasaları arasındaki belirsizlik geçişkenliklerinin varlığını ampirik olarak ilk kez test edeceğimiz için **çalışmamız ÖZGÜN bir niteliktedir**.

1.1. Konunun Önemi, Projenin Özgün Değeri ve Araştırma Sorusu veya Hipotezi

Projenin Özgün Değeri:

Örnek 2:

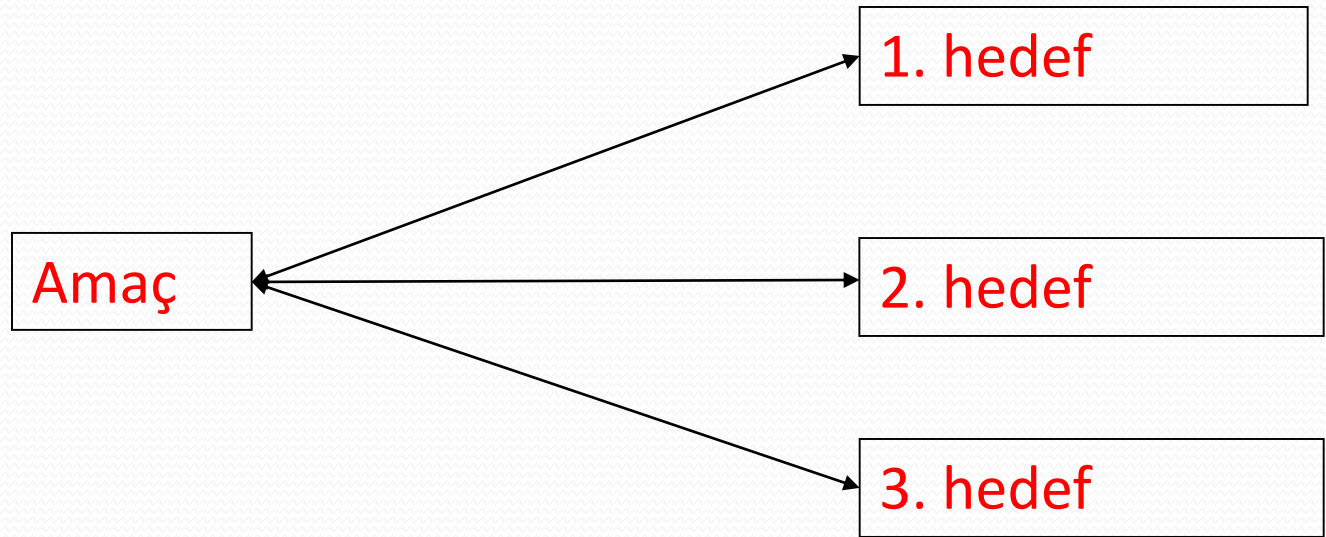
Aşağıda verdiğimiz iki temel nitelikten dolayı projemiz **özgün bir değer niteliğini** taşımaktadır. Bunlar;

- ✓ Türkiye’de seçilmiş bazı temel hayvansal ve bitkisel ürün piyasaları ile enerji ve döviz kuru piyasaları arasındaki getiri düzeyleri ve getirilerdeki oynaklıkların (belirsizlikler) yayılım süreçleri (asimetrik yayılım süreçleri dâhil) ve bu piyasaların enerji ve döviz kuru piyasalarına karşı riskten korunma oranları ve portföy ağırlıkları ilk kez nicel olarak ortaya konulmasıyla **bu çalışma özgün bir niteliktedir.**
- ✓ Uluslararası literatür çalışmalarının aksine, biyoyakıt enerjisi bağı olmaksızın seçilmiş hayvansal ürün piyasaları dâhil tarım ürünleri piyasaları ile benzin ve döviz kuru piyasaları arasındaki geçişkenlik süreçlerini belirli istatistiki testler yardımı ile uluslararası literatür bulgularıyla ayırışan ve örtüşen yönlerini ilk kez ampirik olarak ortaya koyma başarısından dolayı **projemiz ayrıca özgün bir değer niteliğini taşımaktadır.**

Amaç

- Amaç ve hedefler, bir proje teklifinin en önemli bölümünü oluşturur ve bunları şekillendirirken büyük önem verilmelidir.
- Amacı belirlemek, genellikle projenin temelini oluşturduğu için atılan ilk adımdır. Sonraki süreç, amaca ulaşmada yardımcı olacak alt hedefleri tanımlamaktır. Proje ekibi, bu adımları göz ardı etmemelidir; çünkü taslak amaç ve hedefler, finanse etme şansının yüksek olduğu açık bir önerinin geliştirilmesinde kolaylık sağlamaktadır.
- Başarılı bir araştırmanın en önemli unsuru: **Ulaşılabilir amaçların** ve **ölçülebilir hedeflerin** geliştirilmesidir.

Amaç ve Hedefler

Amaç ve hedefleriniz arasında net bir bağlantı kurulmasını sağlayınız.

Amaç

- Öncelikle, bir projede Amaç ve Hedeflerin ne anlama geldiğini ve bunların arasındaki farkı bilmemizde fayda var.

- **1. Amaç:**

Bir projede ne yapmayı planladığınızı belirten geniş bir açıklamadan ibarettir. Panelistlere, sizin ve ekibinizin **hangi sorunu çözmek istediğiniz hakkında** bir fikir vermektedir.

- **2. Hedefler:**

Hedefler, amaçla ulaşma niyetinde olduğunuzu ve nasıl ulaşacağınızı açıklayan ayrıntılı ifadelerden oluşan **araçlardır.**

Amaç

- Kaliteli bir amaç ve hedefler ile gelen bu basamaklar projemizin niteliğini artıracaktır:

- **1. Muğlak bir amaç yazmaktan kesinlikle sakınınız:**

Amaç kapsamlı bir ifade olmasına rağmen, proje amacının belirsiz olması gerektiği anlamına gelmez. Panlistlere; bir proje teklifinde bulunduğunuzu gösterir bir şekilde amacınızı açık bir dille ediniz.

- **2. Amaç, problem bildirimiyle (problem statement) aynı çizgide olmalıdır:**

Proje teklifinin amacı, belirli bir sorunun çözümüne yönelik niyetinizi panelistlere göstermektedir, bu nedenle amaç, problem bildirimi ile uyumlu olmalıdır.

Amaç

- Örnek:
- Problem bildiriminizin «yoksulluk veya belirli bir bölgedeki yoksul ve marjinal ailelerle ilgili konuları» içeriyorsa, o zaman amacınız;
- Önerilen proje aracılığıyla «bölgedeki yoksulluğun hafifletilmesinin araştırıldığını» ifade etmelisiniz.
- 3. Amaç, bilim dalınızın veya bağlı bulunduğunuz biriminizin misyonu ve vizyonu ile tutarlı olmalıdır: Örneğin, biriminiz bazı sosyal ve gelişim konularına hitap ederken, proje teklif taslakları ve amacı hazırlarken bunları aklınızda bulundurunuz. Biriminiz sokak çocukları için çalışıyorsa, proje teklifinin amacı **ana paydaşlarınızla (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı)** ilgili olmalıdır.

Amaç

- 4. Amaç yazmak için basit bir dil kullanın:

Amaç yazmak için jargon ve teknik terimleri aşırı kullanmaktan lütfen kaçınınız. İnsanlar tarafından anlaşılması kolay bir dili seçiniz, panelistleri projenizi okurken ayrıca yanlarında «**bir sözlük**» bulundurmamak zorunda bırakmayınız.

- 5. Proje teklifiniz için yalnızca bir amaç belirleyiniz:

Belirli bir projede birden fazla amaca sahip olmak panelist zihninde karışıklık yaratır. Amaç geniş bir açıklama olduğu için mutlaka çeşitli alt hedefler vasıtasıyla ele alınacak, çok şey kapsayacaktır.

Hedefler

- ❖ 1. Hedefler 4 N + 1 K'yı içermelidir: Neden, Neyi, Ne zaman, Nerede ve Kimler için projeyi tasarladığınızı içermelidir.
- ❖ 2. Hedefler, projedeki ana amacınızı desteklemelidir: Hedeflerinizin her birinin çok önemli olması projeye katkıda bulunur ve ana amaca ulaşmada destek olur.
Örneğin, projenin amacı, XYZ bölgesindeki annelerin sağlığını iyileştirmek ise, o zaman hedeflerin her biri anne sağlığının iyileştirilmesi için öneri ve katkıda bulunmalıdır.

Hedefler

- 3. Hedefler, mantıksal bir düzeni takip etmelidir: Hedefleri çerçevelemek için, amaçların mantıksal bir çerçevede yerleştirilmesi gerektiğini her zaman hatırlamalısınız; bu, yalnızca, bir projeyi uygularken adım adım bir prosedür olması gerektiğini ifade eder. Bu davranış, aynı zamanda **tüm faaliyetlerinizi (tüm iş paketlerinizi)** buna göre planlamanıza yardımcı olacaktır.

Hedefler: SMART

- **4. SMART hedefleri çerçevelemek:** Program yöneticilerinin çoğu, kaliteli hedeflerini belirlemek için bu kısaltmayı duymuş olabilirler. SMART hedefler:
- **Specific (Spesifik):** Neyi amaçladığınızı ve nelere ulaşacağınız konusunda kesin/belirli olmanızı ifade eder.
- **Measurable (Ölçülebilir):** Hedefleriniz ölçülebilir olsun. Aynı zamanda bu, hedeflerinizin elde edilip edilmeyeceğini göstermek için niceliksel hale getirilmesi gerektiği anlamına gelmektedir. Bu bağlamda gelecek bu sorulara cevap vererek hedeflerinize sayısal bir değer atayarak yapabilirsiniz: Kaç kişi? Ne kadar? Ne zamana kadar?
- **Achievable (Ulaşılabilir):** Bu hedeflerinizin uygulanabilir olduğunu göstermekte olup, biriminizin kapasitesini, kısıtlarını ve yeteneklerini göz önünde bulundurduğunu ifade eder. Bu bağlamda hedef kitlenin ihtiyacına göre projenizi konumlandırın.
- **Realistic (Gerçekçi):** Hedefleri belirlerken mevcut kaynaklar ve zaman çerçevesi içerisinde ulaşabileceğinizden emin olunuz. Bu bağlamda projede belirttiğiniz hedefleri gerçekleştirecek kaynaklara sahip olduğunuzu açık bir şekilde ifade ediniz.
- **Time-bound (Zamana bağlı):** Belirli bir hedefi tamamlamak için bir zaman çizelgesi vermek önemlidir. Bu, çıktıların ve sonuçların gereksiz gecikmeler olmadan zamanında teslim edilmesine yardımcı olur.

Hedefler

- 5. En fazla 3-4 hedefi belirleyiniz:

Çoğu uzmanlar, bir proje teklifinde **en fazla üç ila dört hedefi** önermektedir. Her bir hedefin ayrıca üstlenilmesi gereken çeşitli etkinlikler ve görevler olduğunu unutmayınız. Bu nedenle birçok hedeflerin olması, projenin uygulanmasını zorlaştıracaktır.

Amaç ve Hedefler

- Yine Amaç ve Hedeflerinizi yazmadan önce TÜBİTAK'ın Amaç ve Hedefler için uyulması gereken **YÖNERGESİNİ** mutlaka okuyunuz.
- Uyarı Cümlesi:
- «Proje önerisinin amacı ve hedefleri açık, ölçülebilir, gerçekçi ve proje süresince ulaşılabilir nitelikte olacak şekilde yazılır.»

Amaç ve Hedefler

- **Örnek-1:**
- **Projenin Amacı:**
 - ABC kentinin gecekondu bölgelerindeki yoksul çocuklara katılımcı ve duyarlı bir topluluk eylemiyle kaliteli eğitim sağlanması bu projenin ana amacını oluşturmaktadır.
- **Projenin Hedefleri:**
 - **1. Hedef:**
 - İlk ayda düzenlenecek 5 duyarlılık kampı ile ebeveynlerin “eğitimin önemi” konusundaki farkındalığını arttırmak hedeflenmektedir.
 - **2. Hedef:**
 - 6-14 yaş arasındaki 200 çocuğa kaliteli eğitim vermek ve onları akşam eğitimi yoluyla örgün eğitim sistemine motive etmek için çocuk dostu eğitim sistemini geliştirmeyi hedeflemektedir.
 - **3. Hedef:**
 - Programa katılanların yüzde ellisi, elektronik ağ yetkilendirmesi ve okul yetkilileri ile irtibat kurarak, programa ilk katılım yıllarının sonuna kadar devlet okullarında kayıtlı olmaları hedeflenmektedir.

1.2. Amaç ve Hedefler

Örnek-2:

Bilindiği gibi bir piyasa veya piyasalardaki belirsizlikler başta tüketicileri, üreticileri veya yatırımcıları etkilemektedir. Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerdeki hanehalkının gelirinin yarısından fazlası tüketim harcamalarına gidildiği düşünülürse, piyasalardaki belirsizler dolaysız bir şekilde tüketicileri etkileyeceği ve ülkede gıda güvencesini bir sorun haline getirmesi kaçınılmazdır. Ayrıca yatırımcılar; piyasa belirsizlikleri karşısında, gelecekteki yatırım kararlarını ötelemekte ve devam eden yatırımlar olumsuz etkilenmektedir. **Bu bağlamda bu çalışmamızda, ülkemizde tarım ürünleri piyasaları ile enerji ve döviz kuru piyasaları arasındaki belirsizlik geçişkenliklerini, yön ve büyüklükleri ile birlikte ampirik olarak ortaya koymayı AMAÇLAMAKTAYIZ.** Parametrik olarak belirlenen bu ölçütler, piyasalara daha etkin ve dinamik mekanizmaların oluşturulmasında ve piyasalardaki istikrarın sağlanmasında rehberlik edecektir. Bu kapsamda bu **projedeki hedeflerimiz** şu şekilde özetlenebilir.

1-VARMA-GARCH modeli yardımı ile piyasa getirilerinin hangi faktörlerden hangi yönde ve ne büyüklükte etkilendiklerini ortaya koymayı hedeflemekteyiz.

2-VARMA-GARCH modelindeki piyasa varyansları (volatilite) üzerindeki, varyanslar arasındaki geçişkenlikler dahil olmak üzere, etkileyen kısa dönem şokların ve uzun dönem belirsizliklerin yön ve büyüklükleri ile birlikte birim etkilerini ortaya koymayı hedeflemekteyiz.

3-Modelin öngörmüş olduğu çeşitli hipotez testlerini ampirik olarak ortaya koymakla, daha etkin politikaların oluşturmasına yardımda bulunmayı hedeflemekteyiz.

1.2. Amaç ve Hedefler

Örnek-3:

Bu proje; Türkiye’de temel bazı bitkisel ve hayvansal ürün piyasaları ile makroekonomi piyasaları (benzin ve döviz kuru) arasındaki piyasa getiri düzeylerinin ve getiri belirsizliklerinin yayılım süreçlerini (yön ve büyüklüklerini) **ilk kez ampirik olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır**. Ayrıca bu proje; çalışmaya konu olan her bir bitkisel ve hayvansal ürün piyasasının benzin ve döviz kuru piyasasına karşı optimal portföy ağırlıklarını ve riskten korunma oranlarını da **nicel olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır**.

Bu genel amaca ulaşmada aşağıdaki hedeflerle ulaşılabacaktır:

1. VARMA-Asimetrik BEKK GARCH-ortalama Denklem ile çalışmaya konu olan tüm piyasaların getiri düzeyleri arasındaki iletim süreçlerini **ampirik olarak ortaya koymayı hedeflemektedir**. Ayrıca bu model yardımıyla kısa dönem şokların ve uzun dönem oynaklıkların piyasa getirileri üzerindeki etkilerinin de **nicel olarak ortaya konulması hedeflenmektedir**.
2. VARMA-Asimetrik BEKK GARCH-ortalama Denklem ile çalışmaya konu olan tüm piyasaların getiri oynaklıkları arasındaki kısa ve uzun dönem yayılım süreçlerini **nicel olarak ortaya koymayı hedeflemektedir**. İlâveten, bu model yardımı ile piyasa getirilerinin uzun dönem oynaklıkları üzerinde kısa dönem negatif şokların pozitif şoklardan ayrı bir etkiye sahip olup olmadığı **ampirik olarak ortaya konulacağı hedeflenmektedir**.
3. Optimal portföy ağırlıkları ve koruma (hedge) oranları bu çalışmalarda hesaplanarak sektördeki yatırımcıların **beklenen getirilerindeki riski en aza indirmeyi hedeflemektedir**.
4. Biyoyakıt enerjisi olmaksızın hayvansal ürünler piyasası dâhil tarım ürünleri piyasaları ile makroekonomi piyasaları arasındaki ilişkileri çeşitli hipotez testleri yardımıyla **uluslararası bulgularla ayrişan ve örtüşen yönlerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir**.

Yaygın Etki/Katma Değer

- Proje başarıyla gerçekleştirildiği takdirde proje çıktılarıyla nitelikli akademik yayın, patent/tescil, yeni model ve algoritmalar, lisans, yeni şirket ihdas etme, nitelikli araştırmacıların yetiştirilmesi, yeni projelerin hayata geçirilmesi, proje çıktılarının farklı bilim/teknoloji alanlarında uygulanmaya başlaması gibi çıktıların elde edilmesi projenin yaygın etkisini ifade etmektedir.
- Yaygın etki parasal ve parasal olmayan ölçütlerle belirlenebilmelidir. Bir proje çıktısı; toplumsal sorunları çözmede, ticarileşmede, ilgili alanda ülkenin dışa bağımlılığını azaltarak rekabet ile itibarı artırıyor ve parasal olarak ölçülebiliyorsa «**ekonomik bir katkı**», yada toplumda sosyal refahı yükselterek parasal olarak ölçülemeyen «**sosyal bir katkı**» meydana getirebilir.

Yaygın Etki/Katma Değer

- Bir araştırma projesi hiçbir zaman kendi başına bir amaç olmamalı, ancak toplum için her zaman ilgi çekici bir şey yapmaya çalışmalıdır. Toplumumuz üzerinde ekonomik veya sosyal veya her iki boyutta bir etki meydana getirmelidir. Bunu, birkaç alakalı örnek vererek açıklığa kavuşturabiliriz:
 - ✓ Tarımdaki bir proje, mahsul üretimine farklı bir yaklaşım getirebilir, bu da daha yüksek verim veya daha iyi kalitede sonuç doğurabilir. (Bu örnekte, yaygın etki, teknolojik geliştirme ile ilgilidir.)
 - ✓ Matematikte veya kimyada, teorik bir proje doğanın temel kanunlarını yeni bir şekilde kavrayabilir ve sonuçta aynı araştırmacı ya da farklı araştırma grupları tarafından yeni araştırma projelerinin başlangıç noktası haline gelebilir (Buradaki yaygın etki, bilimde çarpan etkisini göstermektedir.)

Projenizde yaygın etkiyi açık bir dil ile ölçülebilir bir nitelikte ifade ediniz. Bu yaygın etkinin kısa ve uzun dönemde veya ekonomik/sosyal boyutta meydana getireceği iyileştirmeleri ifade etmekten kesinlikle kaçınmayınız.

Sonuç:

- **Unutmayalım!**
- Empati yapınız ve kendinizi projeniz için «panelist» olarak belirleyiniz. Projenizin «iyi ve eksik yönlerini» çok iyi tahlil ediniz, bunların üstesinden gelmeye çalışınız.
- Projemiz; Ankara, Hacettepe, ODTÜ, TOBB, Boğaziçi, İTÜ, İstanbul, Yıldız Teknik, Koç, Sabancı, Ege, Karadeniz Teknik, vb üniversitelerden gelen projelerle yarışabilir ve buralardan çağrılan panelistler tarafından değerlendirilebilir.

Sonuç:

- Unutmayınız!
- Success is due:
- 99% Perspiration and 1% Inspiration (Başarının sırrı, %99'u TERLEME'ye, %1'i İLHAM'a bağlıdır).
- Thanks God today is Friday :=).
- Beni sabırla dinlediğiniz için çok TEŞEKKÜR ederim...